

El «lo» neutre.

Llevat del castellà —que té tres gèneres en l'article: el/los (masculí), la/las (femení) i **lo** (neutre)—, la resta de les llengües romàniques només tenen dos articles. En valencià: el/els, per al masculí i per al neutre i **la/las** per al femení. Així, la frase en castellà: **Lo que te pasa es que estás cansado** no es pot dir en valencià "**Lo**" que et passa és que estás cansat. Tanmateix, per influència del castellà, aquesta forma incorrecta és molt freqüent. Però podem dir, en canvi: **El que et passa és que estás cansat / La cosa que et passa és que estás cansat / Allò que et passa és que estás cansat...**

L'article «lo» medieval

Durant l'època medieval les formes del masculí eren *lo* i *los*. Exemple: *així com cell qui en lo somni es delita... / aquell passat en mi és lo millor (Ausiàs March)*.

Actualment encara mantenim alguns modismes locucionals en què es conserva aquesta forma de l'article masculí medieval: *tot lo dia. tot lo món,..*

Aquest *lo* no és admés en el llenguatge escrit. [*Atenció:el «lo» neutre no s'ha de confondre amb el pronom feble de tercera persona (*comprar-lo, el llibre*)].

Estructures equivalents al valor abstracte o quantitatiu del **lo** castellà:

valor	estructura	exemples:
abstracte	L'article el	El natural i el sobrenatural / Sempre em dius el mateix / El més curiós és que m'estima / No m'agrada gens el que m'has dit
	Els demostratius açò, això i allò	Això de les restriccions és sospitos. Mostra'm allò que et van regalar
	Els substantius cosa (que) i fet	Això és la cosa que més odie. / El fet més curiós és que vingué tard.
	Construccions genuïnes en femení ; els substantius corresponents	Sempre em fan la mateixa // Tot ho fan a la babalà / Tots van a la seua / A la milor és que no vindran // La veritat i la falsedat .
quantitatiu (equival a molt)	Els adverbis que, com, tan	Que bo és! Que lluny viu! Com és de llesta! Tan a prop que vivim i no el veig mai!
	La construcció: si + en + verb ser + de + adjectiu	Si n'és de tranquil , aquest xicot!

Possibles solucions al «lo» neutre castellà

No es pot donar una equivalència exacta del **lo** del castellà per a tots els casos. Una solució més general exigeix distingir les distintes funcions de l'esmentat article neutre castellà i trobar-ne la substitució més adequada en cada cas. Les substitucions més generals són:

- L'article **el** que també té valor neutre: *Lo millor* - **el** millor.
- Les expressions **açò, això, allò, la cosa, les coses...**: *Lo d'ahir* - **allò** d'ahir.
- Un gir gramatical diferent: *Lo de sempre* - **la cançó de** sempre/la mateixa cançó.
- En molts casos és impossible de fer una substitució literal i s'ha de recórrer a modismes específics de la nostra llengua: Per lo tant – **per tant**. En *lo successiu* - **d'ara endavant/a partir d'ara**.
- L'article **el**, podem reforçar-lo amb la partícula **tot** per evitar possibles ambigüitats: *Era lo que esperàvem* - Era **(tot) el que** esperàvem.

Alguns casos d'ús incorrecte del "lo" neutre.

1. "Lo" davant el relatiu "que" ("lo que"):

Lo que li convé és anar a dormir / *Lo que* ella desitja és un rellotge / A veure si entendràs *lo que* t'explicaré. En aquestes expressions, "*lo + que*" és incorrecte. Hi ha diverses maneres d'evitar-nos-el. Per exemple, podem substituir-lo per: **el que; allò que; la cosa que; açò que, això que;** i per **ço que** (d'ús només literari i clàssic).

Exemples: Lo que quiero - El que vull (i no *lo que vull). Lo que te dije. - Allò que et vaig dir (i no *lo que et vaig dir).

2. "Lo + qual" ("lo qual"):

Ho deixà tot als seus nebots, *lo qual* ningú no esperava / Tots arribàreu bé del viatge, de *lo qual* ens hem alegrat / Ells voldran fer les paus, a *lo qual* accedirem.

Ací, la millor solució és substituir l'incorrecte "lo qual" per **la qual cosa**. Així: Ell ho deixà tot als seus nebots, **la qual cosa** ningú no esperava. Tots arribàreu bé del viatge, de **la qual cosa** ens hem alegrat.

3. "Lo" davant "de" ("lo de"):

Aquesta construcció també és considerada incorrecta. També es pot canviar per **allò de; açò de; això de;** i **ço de** (literari clàssic). Exemple: lo d'ahir - allò d'ahir (correcte). Però noteu, en canvi "el" d'ahir (incorrecte). "*Lo de*" les restriccions - **allò de** les restriccions; "*lo de*" l'altre dia - **això de** l'altre dia.

De vegades, però, no es poden fer traduccions literals del castellà; així: Es lo de siempre – ho canviaríem per- Són **les coses** de sempre, són **els fets** de sempre. Te crees lo que te contó -ho canviaríem per- Et creus **les coses** que et contà.

4. "Lo" davant un adjectiu qualificatiu:

Exemples de frases incorrectes: No m'agrada "*lo odiós*" del seu comportament / Jo admire "*lo desinteressat*" que és el Ferran / Mira "*lo bonic*" que ha quedat el quadre / "*Lo noble*" del seu comportament / "*Lo sublim*" de la seua acció / No és bo barrejar "*lo diví*" amb "*lo humà*". En tots aquests casos el "lo" neutre va seguit d'un adjectiu qualificatiu (odiós, desinteressat, bonic...) i és incorrecte.

En aquest cas, la substitució és un poc més complicada perquè no és molt bona solució substituir "lo" per "el" (per exemple, no està bé dir "Jo admire *el* desinteressat que és Manel" o "*El* sublim de la seua acció"). Per tant hem de tirar mà de les paràfrasis o girs següents: **el que és; el que són; el que té; com; com de; com més;** etc. O, també, es pot canviar algunes coses de la frase com ara veurem.

Exemples:

No m'agrada " <i>lo odiós</i> " del seu comportament	No m'agrada el que té d'odiós el seu comportament	Admire " <i>lo desinteressat</i> " que és Joan	Admire com de desinteressat és Joan
" <i>Lo noble</i> " del seu comportament	La noblesa del seu comportament	" <i>Lo meravellós</i> " que és	Com és de meravellós
" <i>Lo forta</i> " que va ser la discussió	Com va ser de forta la discussió	" <i>Lo grandíós</i> " que és...	Quant grandíós és... , o, Com és de grandíós...
Arribà " <i>lo més aviat</i> " possible	Arribà tan aviat com pogué . Arribà al més aviat possible	" <i>Lo bonica</i> " que era!	Que n'era, de bonica!
" <i>Lo lleig</i> " que era	Que lleig (que) era!	" <i>Lo car</i> " que és	Que car (que) és! Com de car que és! Com és de car!

5. “Lo” seguit de participi:

També és incorrecta aquesta construcció en el nostre idioma: sempre podrem canviar-lo per “allò” o altres formes com “**la cosa/les coses**”

“lo” amat - allò estimat, les coses estimades

“lo” perdut - allò perdut, les coses perdudes

6. Recull de Modismes i locucions en castellà amb “lo”:

En la nostra llengua hi ha una sèrie de modismes que en castellà usen “lo”. A continuació teniu unes quantes possibles equivalències i solucions:

CASTELLA	VALENCIÀ
<i>¡lo que son las cosas!</i>	ves per on! qui ho havia de dir! veges tu! quin bolet!
<i>a lo gato</i>	com els gats
<i>a lo grande</i>	a cor què vols, en gran
<i>a lo largo</i>	de cap a cap
<i>a lo lejos</i>	a la llunyania
<i>a lo loco</i>	a la babalà
<i>a lo mejor</i>	potser; tal vegada; si molt convé, si tant convé, segurament; a la millor.
<i>a lo sumo</i>	pel cap alt, a tot estirar; com a màxim
<i>a lo suyo</i>	a la seua (i no *a lo seu). ex.: cadascú a la seua
<i>a lo...</i>	a la manera de... Es pentina a la manera de Marilyn (i no *a lo Marilyn)
<i>ahora viene lo bueno</i>	ara ve la bona
<i>con lo puesto</i>	amb la camisa a l'esquena
<i>da lo mismo / lo mismo da</i>	tant és, tant em fa (i no *dóna lo mateix)
<i>de lo contrario</i>	si no, altrament
<i>de lo lindo</i>	d'allò més bé, del bo i millor
<i>de lo vivo a lo pintado</i>	del dit al fet
<i>en lo referente a</i>	quant a, pel que fa a, tocant a
<i>en lo sucesivo</i>	d'ara endavant, d'ací endavant, més endavant; en avant, més avant, a partir d'ara
<i>es lo de menos</i>	(això) no té importància; (això) rai!
<i>es lo de siempre</i>	és la de sempre / és la cançó de sempre
<i>es lo mismo</i>	(això) tant fa; és el mateix, és la mateixa
<i>estar en lo cierto</i>	tenir raó
<i>lo bueno es...</i>	la bona cosa és...
<i>lo cierto es</i>	la veritat és, cert és
<i>lo cortés no quita lo valiente</i>	una cosa no lleva l'altra
<i>lo de ellos, de ellas</i>	les coses d'ells/d'elles
<i>lo demás</i>	la resta
<i>lo màs mínimo</i>	gens ni mica
<i>lo màs pronto posible</i>	al més aviat / prompte possible
<i>lo màs que...</i>	tant com... Parlava tant com podia
<i>lo mejor del caso es...</i>	el millor del cas és; la millor cosa és...
<i>lo mejorcito</i>	el bo i millor
<i>lo mínimo</i>	el mínim
<i>lo mío</i>	les meues coses
<i>lo mismo da</i>	tant fa, tant se val, és igual
<i>lo peor es...</i>	el pitjor és...
<i>lo que abunda no daña</i>	val més molt que poc
<i>lo que ocurre...</i>	ocorre/passa que...
<i>lo que son las cosas</i>	ves per on; ja veus; qui ho havia de dir

<i>lo suyo</i>	les seues coses
<i>lo tuyo</i>	les teues coses
<i>lo vuestro</i>	les vostres coses
<i>mejorando lo presente</i>	amb tots els respectes
<i>por lo cual</i>	per això, per la qual cosa...
<i>por lo demás</i>	fora d'això, d'altra banda
<i>por lo general</i>	en general, generalment...
<i>por lo menos</i>	si més no, almenys, ben bé, pel cap baix
<i>por lo pronto</i>	primerament, de primer; d'antuvi; de moment; ara com ara
<i>por lo regular</i>	regularment, ordinàriament
<i>por lo sano</i>	en sec, de soca-rel
<i>por lo tanto</i>	per tant, així (doncs)
<i>por lo visto</i>	pel que es veu / sembla; segons sembla, sembla que...
<i>todo lo màs</i>	a tot estirar; pel cap alt; com a màxim, com a molt
<i>todo lo posible</i>	tots els possibles

ACTIVITATS

1) Canvia les expressions amb "lo qual" incorrecte per la solució correcta:

No vol que els seus fills estudien valencià, "lo qual" és absurd:

Li va proposar un canvi, "lo qual" li semblà molt bé:

Li va proposar un nou tracte, "lo qual" no li semblà bé:

Va intentar demanar perdó, "lo qual" era ridícul:

2) Relaciona els modismes castellans amb els corresponents valencians:

a lo loco	1	tant em fa
a lo mejor	2	generalment
con lo puesto	3	de primer
de lo contrario	4	amb la camisa a l'esquena
en lo sucesivo	5	gens ni mica
es lo de menos	6	això no té importància
lo cortés no quita lo valiente	7	segons sembla
lo demás	8	d'ara endavant
lo màs minimo	9	si no
lo mismo da	10	tots els possibles
mejorando lo presente	11	a la babalà
por lo general	12	una cosa no lleva l'altra
por lo pronto	13	la resta
por lo tanto	14	potser
por lo visto	15	amb tots els respectes
(hacer) todo lo posible	16	per tant

3) Rescriu les frases següents tot canviant el «lo» incorrecte per la forma correcta:

Per «lo» que sembla, l'obra no tenia molt d'èxit:

Hem vist la pel·lícula «*Lo que el vent s'endugué*»:

No entenc res de «lo» que llig, i «lo» pitjor és que demà tinc examen:

L'acròbata va fer «lo» que ningú no s'esperava:

Això no és «lo» que jo vaig dir:

A «lo» millor tens sort i reps «lo que» esperaves:

«Lo» que faltava!:

Veges tu, «lo» que són les coses!:

T'he fet el vestit «lo» més llarg com he pogut:

4) Traduïx les següents expressions i intenta buscar solucions genuïnes del nostre idioma per a substituir l'article «lo» neutre:

El resultado ha sido, por lo general, aceptable.

Conduce siempre a lo loco, pero se divierte de lo lindo.

No ha comido lo màs mínimo.

Déjalo, lo demàs para mañana.

En lo sucesivo no fumes.

Vete, de lo contrario llegaràs tarde.

El gerente ha cortado por lo sano las propuestas de ampliación de la empresa.

Cuéntamelo todo lo bien que sepas.

Acaba lo màs pronto posible.

Es de lo màs interesante.

No es lo bastante fuerte para ganar.

Lo lejos que està y aún quieres ir.

Se ha repuesto pero ha sufrido lo indecible.

No te metas en lo mío.

Lo màs curioso es que encima tiene razón.

Viajaré todo lo que pueda.

Han mezclado lo blanco i lo negro, y ha sido lo mejor que han podido hacer.

Me da lo mismo que la solución sea inviable por lo que se ve.

A lo sumo tendremos lo que esperábamos, nada más.

Lo asustado que estaba al principio y lo bien que estaba al final

5) Corregiu si cal les frases següents i torneu-les a escriure:

1. No digues res de lo que saps.
2. Això era lo que volia.
3. Lo que et convé és estudiar més.
4. Això, ho pots deduir de lo que t'acabe de dir.
5. Feia tot lo que podia.
6. No podeu imaginar lo cansada que estava.
7. Açò és lo que més mal em sap.
8. Lo optimista que era i lo que s'ha tornat!
9. No m'ho ha volgut dir, lo qual no m'ho esperava.
10. Ens van demanar d'anar al cinema, a lo qual els vam dir que no.
11. Se'n va anar sense dir res, lo que tothom prengué com un insult.
12. Vés a lo teu i deixa'm en pau!
13. Elles anaven vestides a lo Marilyn i se'n sentien molt orgulloses.
14. Conta'm lo que et passa i intentaré ajudar-te
15. El seu estómac no suporta ni lo salat ni lo picant.
16. Si ets ordenat en lo petit ho seràs en lo gran.
17. Hui dia hi ha auge de lo paranormal.

18. M'agrada molt tot lo modernista.
19. Tireu tot lo vell o no hi cabrà lo nou.
20. Admire per damunt de totes les coses lo noble i lo bell.
21. Lo que no puc suportar és que m'enganyeu.
22. El capítol quatre és lo més interessant del llibre.
23. Mira lo alta que és aquella xica.
24. No s'adonen de lo delicat de la situació.
25. No t'imaginaves lo difícil que era.
26. Sempre em fas lo mateix.
27. Com va lo teu? Lo nostre ho estem acabant ara.
28. Estic en contra de lo que ha afirmat n'Antoni.
29. Ho faig lo més bé que puc.
30. Si no s'arregla lo de les multes, no els tornaré a votar.
31. Això és lo de sempre.
32. Per lo general, solen venir per aquestes hores.
33. No m'agrada ni lo més mínim.
34. Hem viscut a lo boig, però ens hem divertit de lo lindo.
35. Tot lo més deu tenir dèssset anys, per lo tant, encara no pot agafar el cotxe.
36. Lo que passa és que és un mal educat perquè lo cortés no lleva lo valent.